

Fra brugsen i Thisted 1866 til Coop 2016

Da brugsen i Thisted blev stiftet i 1866 satte det gang i en samfundsudvikling, som sammen med højskolebevægelsen og arbejderbevægelsen kom til at forme Danmark, som vi kender det. Coop markerer dette med en række aktiviteter

Af Flemming Jørgensen

Præsten Hans Christian Sonne var lidt af en oprører. Han flygtede fra Sønderjylland, da det blev besat af tyskerne efter krigen i 1864 og havnede i Thisted. Som sognets præst stod Sonne i spidsen for uddeling af den offentlige fattighjælp, der var kommet til som en del af Grundloven fra 1849.

Her mødte han resultatet af den økonomiske krise, landet var tvunget ud i efter krigene i 1848 og 1864. Købmændene havde stort set stoppet kreditgivning, fordi de selv manglede penge. Det gjorde tilværelsen meget svær for land- og byarbejderne, som i forvejen havde levet på et eksistensminimum.

Sonne lod sig derfor inspirere af en artikel i et engelsk tidsskrift om, at fattige vævere i byen Rochdale nær Manchester for deres sparsomme midler havde dannet en andelsejet butik, en brugsforening, for på den måde at få fat i nødvendige fødevarer som rugbrød, mel, sukker og smør.

Han indkaldte arbejderne i Thisted til møder og fik dannet en tilsvarende brugsforening i Thisted. Det blev den første danske levedygtige af slagsen.

I København blev på samme måde også eksperimenteret med at danne noget, der lignede brugsforeninger, men de overlevede kun 2-3 måneder, mens brugsen i Thisted nu i regi af SuperBrugsen fortsat lever i bedste velgående og stort set efter samme principper, som Sonne grundlagde.

Sonne tænkte også i åndelig føde og fastlagde, at en del af Thisted Brugsforenings overskud skulle gå til dels at oprette et folkebibliotek i tilknytning til butikken, dels debatskabende aktiviteter for at højne medlemmernes dannelse. Mens bibliotekets udlån var beskedent og gik i sig selv efter nogen tid, blev debatmøderne en stor succes.

Dette har været med til at lægge grunden for, at Coop også i dag er langt mere end blot en samling dagligvarebutikker, ejet af nu 1,6 millioner medlemmer.